

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Jany Šmídové „Emoce a vnější projevy stabilizačního procesu ve vzpřímeném stoji: kazuistické longitudinální pozorování skupiny biatlonistů“

Předložená disertace je zaměřena na velmi zajímavý problém – ověření potenciální souvislosti mezi vyvolávanou emocí a projevy kvality stabilizačního procesu ve vzpřímeném stoji u souboru sportovců- biatlonistů a ověření potenciálních rozdílů v těchto souvislostech u skupiny začínajících sportovců (nováčků) a zkušených sportovců (expertů).

Disertační práce je vnitřně členěna do sedmi hlavních kapitol, obsahujících čtené podkapitoly, z nichž první dvě představují teoretický rámec práce, zaměřený především na vymezení psychologických, fyziologických a sportovních souvislostí emocí, otázku regulace emocí a vztahu emocí ke stabilizačnímu procesu. Empirická část práce zahrnuje formulaci výzkumné otázky, hypotéz, popis designu studie, souboru participantů, použitých metod a způsobu zpracování dat. Další kapitoly empirické části práce jsou věnovány přehledu získaných výsledků, diskusi a závěrečnému shrnutí.

Disertace byla předložena k posouzení a obhajobě v celkovém rozsahu 135 stran textu, obsahuje též soupis použité literatury (str. 136 – 147) a přílohy, zahrnující na str. 148 – 157 přehled změn zjišťovaných parametrů u sledovaného souboru, informovaný souhlas participantů, přehled zdravotní a sportovní anamnézy, dotazník závodní stavové úzkosti, dotazník regulace emocí a dotazník afektivních stavů a nálad. Disertace je doplněna rozsáhlou výzkumnou dokumentací v podobě celkem 36 tabulek, řazených přímo do textu práce.

Disertace je sepsána pečlivě, přehledně a srozumitelně, dobrou češtinou, formulující jednotlivé tematické celky zadaného tématu na velmi dobré odborné úrovni. Vychází z rozsáhlého a relevantního literárního zázemí, vhodně kombinujícího domácí i zahraniční, periodické i neperiodické zdroje a to jak v tištěné, tak internetově přístupné podobě.

Pokud jde o naplnění stanovených cílů disertace, lze konstatovat, že přestože nebyly zjištěny významné změny v charakteristikách stabilizačního procesu participantů v souvislosti s působícími podněty, je práce cenným, v ČR dosud nerealizovaným příspěvkem k posunu poznání této problematiky s využitím poměrně

náročné kombinované metodiky. Autorka správně usuzuje, že vliv působících podnětů byl pravděpodobně skryt ve vysoké variabilitě jedinců, což nepochybně úzce souvisí též s velmi omezeným rozsahem souboru. Další okolností, která pravděpodobně mohla ovlivnit výsledky, byla nízká úroveň aktivace, resp. generování emocí prostřednictvím použitých fotografií, zjištěná v pilotní studii.

K disertační práci mám následující připomínky:

1. Hlavní připomínka k empirické části práce se vztahuje k omezené, resp. nerealizovatelné zobecnitelnosti získaných výsledků vzhledem ke způsobu výběru a velmi omezenému rozsahu souboru participantů (N = 8). Celkový omezený rozsah disponibilních participantů, uváděný v práci, lze jistě pochopit, nabízí se však otázka, zda nebylo možno důsledněji oslovit další biatlonisty z uváděných 45 klubů (zde by měla autorka podrobněji vysvětlit důvody, proč s další spoluprací při vlastním měření souhlasil pouze předseda klubu SK Rover) , případně zvolit jinou, dostupnější skupinu sportovců.
2. Zvolená kombinace kvantitativních a kvalitativních metod se jeví pro výzkum tohoto typu jako přiměřená, překvapení vyvolává zařazení dotazníků mezi kvalitativní metody (str. 80, 85, 125).
3. Pokud jde o psychologickou charakteristiku emocí, uvedenou v teoretické části práce, nelze se ztotožnit s poněkud zjednodušujícím pohledem na hodnocení emocí v díle I. Kanta („...Kant je pokládal dokonce za choroby mysli.“, str. 9), neboť v psychologické literatuře je vesměs konstatována shoda v tom, že I. Kant výrazně přispěl k odlišení emocí od intelektu a inicioval jejich pojetí jako samostatné kategorie v komplexu organizace psychiky (viz např. Hunt, 2000).
4. Je škoda, že v práci nejsou v rámci výkladu psychofyziologických souvislostí emocí zmíněny některé novější práce P. Ekmana a jeho spolupracovníků, (např. Ekman, 1999; Keltner, Ekman, 2000; Keltner, Ekman, Gonzaga, Beer, 2003; Ekman, O'Sullivan, 2006; Ekman, 2009 atd.), než citovaná (Ekman et al., 1983), které dokumentují pokrok v této oblasti vědeckého poznání od počátků základního výzkumu projevů emocí v mimice lidské tváře až k aplikacím jeho výstupů v podobě bezpečnostních opatření na letištích a dalších exponovaných místech.
5. Přes jinak pečlivé provedení disertace se v práci místy objevují dílčí formální chyby ve způsobu citací – např. práci autorů Cole, Martin, Denis (2004) je na str. 35 citována jako Cole a Martin, práce autorů Campose, Frankela a

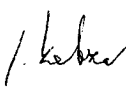
Camrase má být citována jako (Campos, Frankel, Camras, 2004), a tedy ne jako Campos, Frankel a další, ani jako (Campos et al., 2004) – str. 35.

Podobně práce autorů Dawsona, Schella a Filiona (2007) má být citována jako (Dawson, Schell, Filion, 2007) a ne jako (Dawson et al., 2007) na str. 44, 45, 47 – 49 atd.

Závěr:

Přes uvedené výhrady autorka disertace prokázala schopnost samostatné tvůrčí práce na výzkumném projektu a přiměřené interpretace jeho výsledků. Disertační práce Mgr. Jany Šmídové splňuje požadavky kladené podle Řádu DS na tento typ prací a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 16. 12. 2009

doc. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.